

VABA EESTI SÕNA

FREE ESTONIAN WORD

Estonian newspaper

ISSN 8755-5808; Mailer # 834

Periodical postage paid at New York, NY

Neljapäev, 26. oktoobril 2000
Nr. 43 (2647) 51. aastakäik
Üksiknumber \$1.-

Thursday, October 26, 2000
Nr. 43 (2647)
Single Copy \$1.-

Talitus & Toimetus: Tel (212) 686-3356
Talitus & Toimetus: Fax (212) 689-2939
eMail: nordicpress@earthlink.net

Toimetus / Talitus
243 East 34th Street
New York, NY 10016

UUDISEID EESTIST

Eesti suurendab missiooni NATO juures

Eesti seitsmeliikmeline missioon Brüsselis NATO juures saab alates novembrist ühe ohvitseri juurde. President Lennart Meri andis 9. oktoobril oma käskkirjaga kapten Tiia Sõmerile teenistuse ajaks Eesti missioonis NATO juures majori auastme. Sõmer hakkab Brüsselis tööle kaitseministeeriumi alluvuses staabiohvitserina. Sõmer asub Büsselis ametisse alates novembrist. Eesti alaline esindaja NATO juures on suursaadik Sulev Kannike. *BNS, 18. oktoober*

President Meri andis Harry Heinale koloneli auastme

President Lennart Meri andis piirivalveameti peadirektori kohale esitatud Harry Heinale 18. oktoobril koloneli sõjaväelise auastme. 12. oktoobril tegi kaitseväge juhataja Tarmo Kõuts ettepaneku Heinale koloneli auastme andmiseks. Siseminister Tarmo Loodus pakkus Harry Heina piirivalveameti peadirektori kandidaadiks 21. septembril. Riigikantselei kõrgemate riigiametnike konkursi- ja atesteerimiskomisjon arutas päästeameti peadirektori Harry Heina kandidatuuri 4. oktoobril ning hindas ta piirivalveameti peadirektori ametikoha nõuetele vastavaks. Valitsuse seaduse kohaselt nimetab piirivalveameti peadirektori ametisse siseminister. Siseministeeriumi pressiesindaja ütles ETAlle, et lähipäevadel ei ole Heina ametisse nimetamist veel oodata. *Välisministeerium, 18. oktoober*

Pärnu linnapeaks sai Einar Kelder

Pärnu linnavalikogu valis 16. oktoobril Pärnu uueks linnapeaks reformierakondlase Einar Keldri ja kinnitas uue linnavalitsuse koosseisu. Pärnu abilinnapeadeks said keskerakondlane Margus Tammekivi, reformierakondlik Taimi Vilgas ja Riina Müürsepp ning koorderakondliku taustaga Erni Metsal, ütles BNS-ile Pärnu linnavalitsuse pressiesindaja. Linnapea ja uue linnavalitsuse poolt hääletas 23 volikogu liiget. Kuna hääletamine oli salajane, ei ole võimalik teada saada, kes peale 18 eelmist linnavalitsust umbusaldanud saadiku uut linnavalitsust toetas. Abilinnapea Margus Tammekivi kohustusesse kuulub Pärnu haridus- ja sotsiaala, Taimi Vilgase rahandus, Erni Metsa kommunaalmajandus ning Riina Müürsepa linnaplaneerimine.

Välisministeerium, 17. oktoober

Rootslased peavad Eestit Balti parimaks ärikeskkonnaks

Stockholmi kaubanduskoja poolt Rootsi ettevõtjate seas läbi viidud uuringu kohaselt peavad sealsed firmad Eestit Läänemere idakaldal maadest parima ärikeskkonnana riigiks. Eestis on teistest Balti riikidest ja Venemaast paremad tingimused äritegevuseks Stockholmi kaubanduskoja küsitlusele vastanud 228 Rootsi ettevõtja hinnangul. Ettevõtjad peavad Eesti ärikeskkonda parimaks eelkõige seetõttu, et siin on Rootsi firmad tegutsenud naabritega võrreldes kõige kauem ning seega on olemas vajalikud kogemused. Uuringu kohaselt on neljast riigist äritegevuse seisukohalt kõige raskem tegutseda Venemaal, mis on koos Eestiga suurema osa Rootsi ettevõtete investeerintu sihtriigiks. Suurimate probleemidena Läänemere idakaldale investeerides näevad Rootsi ettevõtjad puudulikkust ligipääsu usalduslikule krediidinfole, tolli ja piirivalvet ning puudulikkust ja ebaselget seadusandlust. *BNS, 18. oktoober*

Venemaa tahab koostööd majanduskuritegude vastu võitlemisel

Venemaa siseminister Vladimir Rusaio kinnitas Eesti, Läti ja Leedu kolleegidega kohtudes soovi tõhustada koostööd uimastiaari ja terrorismi ning ka majanduskuritegude vastases võitluses. Venemaa ja Balti riikide siseministrid kohtusid 17. oktoobril Lätis, et arutada riikide korrakaitsejate ühistegevuse parandamist. Rusaio ütles, et kõneluste lõppedes on kavas allkirjastada neljapoolse kohtumise protokoll ning Vene ja Läti siseministeeriumi koostööd reguleeriv protokoll. Eestiga sõlmis Venemaa taolise kokkuleppe suvel, Leeduga kevadel. *Välisministeerium/BNS 17. oktoober*

Los Angelesi eestlased Eestit aitamas

"MEREVÄRAV" AVAS INGLITELINNA EESTLASTE SÜDAMED

Pakkide vastuvõtmine ja abipakkide pakkimine toimus Los Angelese Eesti Majas. Rohkete kätepaaride abil toimusid laadimistalud mængeldes.

Foto: Bruno Laan

Los Angeles – Bruno Laan

Varakevadel 1992 jagas Lembit Palm-Leis oma muljeid Eestist Los Angelese Eesti Naisklubi kokkutulekul. Tollal oli Eestis väga raske aeg. Värskest taasiseseisunud riigis vajasid abi haiglad, hooldekodud ja üksikisikud.

Paljud Los Angelese eestlased soovisid abistada ka sugulasi ja sõpru isiklikul alusel. Naisklubi patronaazhi all alustas aktsioon "Merevärv" tegevust, mis kaheksa aasta jooksul toimetab Eestisse kuus suurt konteinerit. Sellest said osa 16 haiglat ja 50 hooldeasutust pluss 3388 abivajavat perekonda või üksikisikut.

"Merevärv" kasvas kiiresti. Pandi ametisse vabatahtlik juhatus, mis püsis algusest peale muutumatult: Asta Liivoja, projekti direktor; Bruno Laan, tegevdirektor; Helge Laan, laeaur; viitsedirektorid Helle Frejus, Karin Nukk, Lembit Palm-Leis. Juba 1. märtsiks 1992 oli esimene konteiner täidetud. Pakkide suurus standardiseeriti ja pakkide saatjad lasid saatekulu. Pille Veste, Helle Frejuse tütar, õendas Tolliametiga, muretse laoruumid, organiseeris pakkide väljaandmise ja kätetoimetamise. Ajakirja "Eesti Naine" peatoimetaja Aimi Paalandi aitas pakke abivajajatele kätte toimetada.

Vallavalitsusest saadi abivajajate nimistud. Paalandi ja Veste sõitsid otse abivajajate juurde andmaks üle "Merevärava" toidupakke. Teine konteiner läks teele märtsis, kolmas septembris 1992 ja neljas märtsis 1993. Saadeti ka suures kogustes riideid ja jalatseid.

Ravimeid muretse "Merevärav" tuttavatel arstidel. Ravimeid saadeti 114 suurt kasti, tingimusega, et ravimeid antaks abivajajatele tasuta. 1993.a. suvel teatas Tallinna Kivimäe haigla laste osakonna juhataja dr. Tiit Parmas, et Eestis on puudus tuberkuloosi ravimitest. Kuna siht oli selge ja põhjus hea, siis annetasid kaasmaalased lahkesti "Merevärava" erikorjanduse heaks. Hulgimüügi hinnaga osteti ravimeid, millest piisas 9-kuuliseks ravikuuriks 750 patsiendile.

"Merevärava" majanduslik läbikäik läks liiga suureks, et

Jürg 6. lk.

Eesti välisminis- teeriumi kavas avada mälestustahvel represseeritud töötajatele

Tähistamaks taasiseseisunud Eesti Vabariigi Välisministeeriumi 10. tegevusaastat, on välisministeeriumil kavas 2000. a. lõpus avada mälestustahvel endistele töötajatele, keda nende riigitöö või töökspidamiste pärast represseeriti.

Välisministeeriumi fuajees avatav mälestustahvel jäädvustab kõigi välisministeeriumi töötajate nimesid, kes Nõukogude või Saksa okupatsiooni ajal hukati, kinni võeti, küüditati või kes selle kartuses sooritasid enesetapu, kelle ametnikutee katkes või kes oli sunnitud pagu-lusse jääma. Kokkuvõttes kõik need ministeeriumi töötajad, kes võõrvõimu läbi mingil moel kannatasid.

"Vaid üksikud diplomaadid jäid puutumata," tõdes mälestustahvli esialgse nimekirja koostanud Tartu Ülikooli õppejõud Eero Medijainen, tuginedes Eesti Välisministeeriumi ja Riigiarhiivi materjalidele, bibliograafiale, ajakirjandusele ning olulisel määral ka erakirjavahetusele.

Represseeritud nimekirjas, millega saab tutvuda välisministeeriumi koduleheküljel <http://www.vm.ee>, on kokku 227 inimest.

Välisministeerium soovib, et see nimekiri oleks võimalikult täpne ning palub kõigil, kel on esialgse nimekirja kohta lisainfot, edastada see enne 1. novembrit k.a. Eesti Välisministeeriumi aadressil Islandi väljak 1, Tallinn 15049, helistada telefonil 6317 519 või saata e-mail aadressil vminfo@vm.ee märksõnaga "mälestustahvel".

Välisministeeriumi
pressitalitus

KIIRPILK EESTISSE

Esmaspäeval, 16. oktoobril täitus Eesti ümbermaailmapurjetajatel aasta merereisi algusest, aastaga on jahtlaev Lennuk läbinud 26 000 meremiili ja olnud 33 sadamas. Mullu 16. oktoobril Pirita sadamast ümbermaailmareisi alustanud Eesti jahtlaev oli esmaspäeval India ookeanil teel Mauritiusele, selgus Lennuki virtuaalsest logiraamatust. Aasta maailma meredel purjetanud jaht Lennuk meeskonda kuulub kuus põhiliget ning meeskonna seitsmendat liiget vahetatakse sadamates. Jaht kapten on 20 aastat kipperina seilanud Mart Saarso, vanemtüürimeheks Maalis Saarlaid, teiseks tüürimeheks Tiit Riisalo, kolmandaks tüürimeheks Margus Kastehein ja madrusteks Tiit Pruuli ja Kaido Kama. Eestlaste ümbermaailmareisi eelarve on 6,5 miljonit krooni, millest 4,9 miljonit läks laeva ehitamiseks.

Saetööstustes üle jäävast puukoorest on saanud Pärnu sadama uus eksportkaup. "Meil jääb puukoort üle arvestatavates kogustes," ütles Paikuse saeveski direktor Tõnu Järve. Ehkki puukoorega kütab saeveski oma katlamaja, ei kulu koort soojatootmiseks nii palju, kui seda palgikoormisliinilt tuleb. "Müüme puukoort Inglismaale, kus sealne firma töötleb koort ning valmistab sellest komposti parkide ja haljasalade väetamiseks," rääkis Järve. Puukoort on küllaltki kerge, seepärast mahub seda 3000 tonni kaupa mahutavasse laeva ligi 1000 tonni. Järve sõnade järgi pole puukoort nii kallist, et selle müük kasumit annaks. Siiski maksavad inglased küllalt, et saeveski teenib pealelaadimise ja sadamasse veo kulud tasa. "Meie saame riisust lahti ega reosta loodust, inglased saavad aga odavalt vajaliku väetise," nentis Järve.

Tallinnas katsutakse jälle valida uut linnavolikogu. Rein Voogi ja Jüri Mõisa katsuvad vältida kukkumist, kuid neid üllatas 19. oktoobril Elmar Sepa ja Peeter Lepa ühinemine Savisaare poolt juhitud opositsiooniga, kes püüab praegust linnavõimu kukutada. Oma allkirjad umbusaldusavaldusele andsid Rahva Usalduse valimisliidu Igo Pissarev ja Tatjana Vassiljeva ning Isamaaliidu Annika Laas. Umbusalduse avaldajatel olla häälled koos. Asi läheb hääletamisele Tallinna volikogus 2. novembril, mil umbusaldajad Savisaarega eesotsas soovivad kohe valida uue volikogu esimehe ja uue linnapea.

Politiikud on veendunud, et tulevase presidendi valib Riigikogu asemel valimiskogu sel lihtsal põhjusel, et Riigikogus pole ühelgi parteil peale Keskerakonna hädavalajaliku 21 häält. Valimiste jäme ots on valdada ja linnade volikogude esindajate käes. Luubi värskest uuringust selgub, et omavalitsusjuhtide vaieldamatu lemmik on Toomas Savi. Savi poolt on vähemast 21 linna ja 100 valla volikogu esimehed. Presidendi kandidaatideks on nn. "kolm suurt" – Toomas Savi, Tunne Kelam ja Andres Tarand. Savisaar ja Rüütel naudid madalat populaarsust. Tarandi pooldajaid on 6,7%, Kelam on populaarne linnades. Teda pooldab 12 volikogu esimeest. Võidujooksus presidendi kohale tuleb Savi esimeseks ja Kelam teiseks. Võimalikud presidendi kandidaadid Eestis: Võimalikke presidendi kandidaate Tunne Kelam, Mart Laar, Peeter Tulviste (Isamaaliit), Andres Tarand, Toomas Hendrik Ilves (Möödukad), Toomas Savi, Siim Kallas, Märt Rask, Toomas Vilosius (Refor-mierakond), Edgar Savisaar ja Siiri Oviir (Keskerakond), Tiit Vähi, Mart Siimann, Endel Lippmaa (Koonderakond), Aarand Roos (esitaja Kristlik Rahvapartei), Robert Lepikson, Aadu Luukas, Mihkel Mutt, Eri Klas, Jaan Kross, Neeme Järvi, Rein Taagepera, Jaak Aaviksoo.

President Lennart Meri võitis 19. oktoobril Kadriorus vastu kümnevõistleja Erki Noole, judokad Aleksei Budõlini ja Indrek Pertelsoni ning pakkus neile lõunasöögi. President õnnitles olümpia medalivõitjaid ning tänas Eesti spordi traditsioonide jätkamise eest.

Kuigi Rahvusraamatukogu nõukogu laiendatud nõupidamisel ei võtnud tagasi oma otsust lõpetada uuest aastast alla 16-aastaste laste teenindamine, lubas raamatukogu direktor Tiiu Valm, et lapsed tulevikus siiski pääsevad raamatukogusse. Uuest aastast lubatakse põhikoolide lapsi kasutada Rahvusraamatukogu teenust kooli taotluse alusel või koos vanemaga registreerumisel. Tiiu Valm tõlgendas 10. oktoobril langetatud otsust pelga soovitusena lõpetada laste teenindamine. Tiiu Valmi sõnul tõstas Rahvusraamatukogu nõukogu soovitus rea probleeme, mis hõlmavad palju ulatuslikumat teemat kui vaid raamatukogusse puutuv. "Jõudsimme arutelu, kuidas lahendada laste vaba aja veetmise probleemi, samuti laste lugemisprobleemid ja raamatukogu teeninduse osutamine raamatukoguvõrgus," rääkis Valm. Ivi Eenmaa, töötades varem Rahvusraamatukogu direktorina, oli otsuse taga laste lapsi raamatukogusse. Ta põhjendas oma toonast otsust muude laste vaba aja veetmise võimaluste puudumisega. "Kõik nõukogu liikmed on täna seisukohal, et lugemist ei saa ära võtta ükski kus kohas, küll aga kaaluda, kuidas seda teha paremini," märkis Eenmaa.

Eesti - Marylandi koostöö laiendamine jätkub

Washingtoni rahvatantsugrupp "Pillerkaar" oma juhi, Anu Oinasega (ees keskel) tutvustamas eesti rahvatantse ja rahvareidideid.

Foto: Anu Oinas

Baltimore (ERKÜ-Mati Kõiva). Marylandi Rahvuskaardi (Maryland National Guard) algatusel alustati 1999. a. Eestiga koostöö laiendamist hariduse, sõpruslinnade, majanduse ja kultuuriliste aladele. Siis külastas Eestit suur Marylandi delegatsioon eesotsas abikubeneri Kathleen Kennedy Townsend'iga ja Rahvuskaardi ülema kindralleitnant James F. Fretterd'iga. Selle külastuskäigu raames allkirjastati sõpruslinnade leping Tallinna ja Marylandi pealinna Annapolise vahel. Külastuskäigu raames tutvuti ka Eesti ülikoolidega.

Eesti Kaitsejõudude ja Marylandi Rahvuskaardi vaheline koostöö algas 1993. aastal Rahupartnerlusprogrammi (Partnership for Peace) raames. Siis alustas ka Tallinnas tegevust USA sõjaväeline missioon, mis koosneb Marylandi Rahvuskaardi tegevteenistuses olevatest isikutest. Peale nende palgatakse ka vajaliku tsiiviiljõudu Eestist. Mis-

sioon allub USA Euroopa kaitsejõudude peakorrale, mis asub Saksamaal. Hiljuti allkirjastati Eesti kaitsemisnister Jüri Luige ja Ühendriikide suursaadik Eestis Melissa Wellsi poolt missiooni töökava eelolevaks aastaks. Selles töökavas on 50 koostööprojekti, mis toimuvad kas Eestis või USA-s. Projekti läbiviimise eelarve on \$400 000, millele lisandub missiooni eelarve. Alates programmi käivitamisest 1993. a. on USA missioon läbi viinud 480 üritust ja projekti. Sellel tseremonial oli suursaadik maininud, et Ühendriikide sõjaväelise missiooni tööplaan Eestis on olnud ainuke, mida on täidetud sajaprotsendilist.

USA välisabi Eestile lõpetati viis aastat tagasi. Kuna Kongress on pidevalt vähendanud välisabi eelarvet, on nüüd abiandmine ka Lätile, Leedule ja mitmetele teistele Euroopa riikidele lõpetatud. Ainuke abi nii Eestile kui teistele on sõjaväeline toe-

tus. Ka see abi on hädohus.

Marylandi-Eesti programmi laiendamiseks on toiminud mitu konverentsi. Viimane toimus augusti algul osariigi kubeneri jaht-laeva Chesapeake lahel. Sellest võtsid osa kindral Fretterd ja teised ohvitserid, Marylandi kõrgkoolide ja tööstuste esindajad, kellest mõned olid just tagasi jõudnud tutvumisreisilt Eestis. EV Washingtoni suursaadikonda esindasid majandusnõunik Riho Kruuv abi-kaasaga ja sõjaväeasutuse kolonelleitnant Tiit Tamme. Siinsete organisatsioonide esindajatest võtsid koosolekust osa Ühendatud Balti Ameerika Komitee bürojuhataja Karl Altua, Eesti Ameerika Fondi esimees Ago Ambre ja Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides esimees Mati Kõiva. Eestlastest oli ka kohal Marylandi Ülikooli Biotehnoloogia Instituudi direktor dr. Bill Busch, kes on ka aktiivne programmi laiendamisel.

Esimene konkreetne samm programmi laiendamiseks sai teoks, kui neli stipendiaati Eestist alustasid õpinguid Garrett Community College's käesoleval semestril. Stipendiaate programmi toetasid eesti organisatsioonid Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu (ÜEKN) ja Estonian-Revelia Fund, Inc. kumbki \$2000-ga. Toetuste kogusummast saab iga õpilane \$1000. Kevadsemestriks on kavas tuua kohale kuus stipendiaati. Nii ÜEKN kui Revelia on lubanud toetada uusi õpilasi samal alusel.

Kuna Rahvuskaardi ei saa USA Kaitseministriumilt summasid tsiiviiltegevõtete läbiviimiseks, on vajalik

Jürg 5. lk.

Suvi 2000. Kõik teed viivad

TALLINNA

odavaimate hindadega Finnarill ja teistelt lennuliinidelt järgmistest paikadest

New York	Chicago
Florida	Cleveland
Detroit	Boston
Los Angeles	ja teised linnad

8-päevane Estonian Extravaganza Tour

10-päevane Classical Ballet Tour

Küsi meie brošüüri

Vytis Travel

40-24 235 St

Douglaston, NY 11363

Tel. 718-423-6161

800-778-9847

Fax 718-423-3979

E-post: vytours@earthlink.net
Kodulehekül: www.vytistours.com

Kirjandus Kunst Muusika Kultuur Kriitika

RAUL PETTAI

Ajakiri "GLOBAL ESTONIAN" esimesel verstaapostil

Mu ees laual on ingliskeelse ajakirja "Global Estonian" värvirõõmsad, soliidse mahu ja meeldiva kujundusega koopiad. Alates 1999. a. suvest on neid ilmunud juba neli numbrit. Seega on kinni peetud kavast, anda ajakiri välja neli korda aastas. Kuna nüüd on täitunud esimene tegevusaasta, on väärt heita pilk tehtud tööle, kommenteerida seniseid saavutusi ja mõelda tulevikule. Eesti lugejaskonnale pole "Global Estonian" enam tundmatu, sest eesti ajakirjanduses on teda mainitud ja paljud on teda ise lugenud.

Ajakirja asutajaks, peatoimetajaks, väljaandjaks ning vaimseks isaks on USA-st pärinev Viido Polikarpus. Ta elab praegu Eestis, olles ka tuntud restorani "Tallinna Eesti Maja" omanik. "Global Estonian" on seega ühe mehe eraaletus, kes tajus vajadust Eesti ja eestlasi globaalselt ning mitmekülgset võrastele tutvustada. Antud juhul ei piirdu aga globaalsus võrramaalastega. Nooremad generatsioonid väliseestlasi ei oma enam küllaldast eesti sõnavara, et eestikeelset teksti lugeda. Ja nii täidab ajakiri teist olulist ülesannet: olla võorsil sündinud, eesti keelt puudulikult valdavatele eestlastele sidemeks nende vanemate kodumaaga. See on ajakirja ruumiline ülesanne.

Tal on veel teine, sama tähtis, ajaline aspekt. See on sümboliseerivalt väljendatud avanumbri kaanepildil: isa ja tütar uurivad hoolega moodsa arvuti ekraani, kuid nende seljataga paistab vanaaegne eesti talutuuba. Mõite on siin selge: minevikku aus hoides pürgigem täie innuga tuleviku suunas! Taasvabanenud Eesti areng sõltub otseselt meie võimest ajaga kaasas käia. Sellest lähtudes on ajakirja rõhk tänapäeva Eesti saavutusel.

Alljärgnev tabel annab ülevaate ajakirja senisest sisust, tähtsamate kategooriate järgi. Kultuur hõlmab kirjandust, kunsti, muusikat, teatrit, etnograafiat jne. Ajalugu tegeleb Eesti lähema ja kaugema minevikuga. Aktuaalsed all on igapäevased, jooksivad teemad. Toimetuskil vastab mõiste *editorial matter*. Tabelis toodud analüüs on mõnevõrra subjektiivne, sest mõnda artiklit võiks liigitada nii või naa. Siiski saab siit hea ülevaate "Global Estonian'i" senisest sisuajandusest ja suunast.

Ajakirja peaarhiv on Eesti

kultuuri-, poliitika- ja majanduselise tutvustamisele – lehekülgede osatähtsusega vastavalt 23% ja 21%. Kuna tänapäeva Eesti saavutuste õieti hindamiseks peab mõistma Eesti ajalugu, vähemalt suure laastus, siis on toodud rida selgitavaid kirjutisi Eesti sautuse kohta läbi aegade (13%). Isikulises osas (8%) leiame intervjuud näiteks Briti ja Vene suursaadikute Timothy Craddock'i ja Aleksei Gluhhov'i ning USA suursaadiku Melissa Wells'i-ga, kes teatavasti on eesti päritoluga. Eesti osasid (6%) tutvustavad muuhulgas artiklid Hiiumaast, Tallinna vanalinast, Narvast ja Pärnust. Suhteliselt kõrge protsent sportideadele alal (11%) tuleneb Sydney olümpiamängudest, sest #4 on pühendatud eestlaste osale selles. Mitmekesisus on niisil üks "Global Estonian'i" tugevaid külgi. Siin leidub palju huvitavat igalt alalt. Kõik neli seni ilmunud numbrit on rikkalikult fotodega illustreeritud. Fotograafid on teinud tubli töö. Tõstaksin eriti esile Fred Jüssi pilte Eesti maastikust. Need on tõelised juveelid. Kujunduselt jätab ajakiri, nagu öeldud, soliidse mulje – hea paber, esmajärgulise trükitehnika.

Sedalaadi ettevõtte on aga nagu Tallinna linn, mis kunagi valmis ei saa. Alati võib midagi parandada või efektiivsemaks muuta. Lubatagu mul seepärast anda mõned soovitusel. Artiklid peaksid olema enam-vähem sisu järgi grupeeritud – kultuur, majandus jne. Praegune läbisegi asetus mõjub üsna segavalt. Hea näide on artikkel 3. numbris Vladimir Putin'i kohta – surutud "Estonia" teatri ajaloo ning Eesti vähe-musrahvusi kirjeldava jutu vahele. Pealegi käib temaga kaasas ebasobiv, välismaalastele provokatiivsel mõjuv foto. Vahel on artiklite pealkirjad sedavõrd kireval tagapöhljal, et neid kas ei märka või tunduvad nad reklaamina ("Down Under", 4. numbris). Ometi oleneb pealkirja väljapaistvusest kas lugeja artiklit loeb või ei. Fotode rikkalikkus on eelis, kuid ainult teatud piirini (vt näiteks samasulistele fotode üliküllus 2. numbris, Jüri Arraku artiklis).

Kokkuvõttes tuleb rõõmu tunda, et selline ajakiri on loodud. Maa ja rahva tutvustamisel võrastele on maitsekalt kujundatud trükisõnal suur tähtsus. Tabavalalt väljendab seda toimetaja Viido

MARDI VALGEMÄE

LINNATEATRI ALGUPÄRANE KÜLAKOST

"Ristumine peateega" New Yorgis

Eestist Põhja-Ameerikasse toodud tõlkenäidendi pikk ahel murti 13. oktoobril Tallinna Linnateatri poolt esitatud Jaan Tätte algupärase näidendi "Ristumine peateega". Leidlikult improviseeritud mänguruumis rullus New Yorgi Eesti Maja saalis lahti humoorikas lavateos, mis sisaldab nii üldinimlikku kui ka ajakajalise alltekstiga tegevust.

Eesti kirjanduse raames võib raha ja armastuse vahetunde käsitleva näidendi prototüübiks pidada Eduard Vilde romaani "Mäeküla piimamees". Vilde raamatus loovutab materiaalsel omakasu ihaldav vaene talumees oma naise mõisnikule. Raha eest teise mehe naise laenamine on ka Tätte lavateose peamotiiviks. Ent kuna "Ristumise" põhikujundiks osutub jões püütud muinasjutu kuldkalake (ka kõigil osalistel on kala nimi) ning kuna vanem mees kiimleb ka siin noorem armastava naise järele, siis võiks Tätte tükkki kutsuda "Jöeküla kiimameheks". Mõlemas teoses võtavad naised vastu rikka mehe pakkumise mitte oma mehe sunnil, vaid enda vabal tahtel. Samuti annavad mõlemad tekstid lõpuks mõista, et armastus on üks neist elu rikkustest, mida ei saa raha eest osta.

Tätte näidendi teises vaatuses domineerib tänapäevane ainekäsitlus. Lavale ilmub klassikalise "jumalana masinat" mees pizzaga. Tema pidev joogijanu ja pea veevanges hoidmine ning sellega kaasuv luristamine ja puristamine seovad ta kuldkalakesega, kes (nagu muinasjutuski) on täitnud soovi ja toonud tohtu summa raha. Raha tähistabki siis sümboliseerivalt ristumise peateega, ehk teiste sõnadega peateele viiva külavahetee piirangu ja siimes kontekstis üldise materiaalse vaesuse lõppemist. Üleni musta riietat pizzamees aga, kellel on taskus püstol ja kes räägib ähvardavalt padrunite raiskamisest toas olijate likvideerimiseks, ei ole keegi muu kui maa-keelne maffiamees. Tema lahkumisega kaob ka neli miljardit dollarit, millest osa oleks läinud naise ostmiseks. Selline tegevus käib vihjab tõenäosusele, et Eestiski kuuluvad suuremad rahasummad temasugustele uusriikastele, olgu nendeks siis ebaausad ärikad, ebaseaduslikud end rikastanud rahvajuhid või vene maffiapealikud.

Linnateatri etenduse tegi nauditavaks mitte ainult Jaan Tätte salakavalalt sügav tekst, vaid ka Tõnu Oja oraviline osatähtsusest ligimese naist himustava Osvald

Kogerina. Eriti ntiansirikkaks osutus Oja miimika, peaaegu koreograafiani küündiv liikumine ning omapärane, ent samas pisut muigav kõneviis. Eesti Maja saali halva akustika tõttu läks kohati kaduma Piret Kalda (Laura Siig) ja Andres Raagi (Roland Rääm) dialoog, aga Kalda ja Raag moodustasid igati sümpaatse noore armupaari, kes näisid olevat eksinud mingisse vesisesse ulmariiki. Ago Roo pizzamees Kaupo Koha alias kuldkalake alias maffiamees sobis hästi oma lühikesse, ent teiste osaliste saatus määravasse rolli.

Tõnu Oja osatähtsusele lisas autori enda lavastus tabelle müstifikatsioon. Kuigi näidendi tekst sellele ei viita ning laval esinev tegevus seda ei toeta, levis millegipärast New Yorgi eestlaste hulgas arusaam, et Oja/Osvaldi spastiliselt kramplik liikumine ja kukkumine ning kõhkleb ja sõnadesse takerdud kõneviis olevat tingitud uimastusvahendite tarvitamisest. (Ainus viide tekstis räägib pohmelusest.) Kuuldavasti jäidki mõned inimesed etendusele tulemata vabadusega, et neid ei huvita narkomaanide elu. Kõigele sellele lisasid etenduse jooksul salapärasust Osvaldi väljumised tagumisest toast. Iga kord kui Oja sealt lavale tuli, näris ta midagi. Kord tegi seda ka Andres Raagi Roland. Aga narkootikat tavaliselt ei närita. Seostaksin seepärast need punnustaitajad tavalise söögiga, ehk lihtsalt küllusega (peateega ristumisega), sest tagaots asetessid ju rahakastid.

Oja käitumist ja kõneviisi võldekain aga püütud kala olukorraga. Näidend algab tähelepanu juhtimisega Laura märgadele jalgadele. Kui Roland teist korda lavale tuleb, kallab ta kingast vett. Osvald käib pidevalt pangest, kus ka hambaid pestakse, vett joomas. Enne lõppmängu ütleb ta: "vette tahan". Kõik see, ning eriti kuldkalakesse puutuva monoloogi, Laura kaelas kuldketi otsas rippuv kalakujuline ehe ja pizzamehe sümboliseeriv kümbul veeämbri viivad järeldusele, et Osvald ja teisedki näidendi osalised siplevad "kuival" nagu veest välja võetud kalad.

Polikarpus saatesõnas: "It is imperative for the survival of Estonia that the world know who and where we are. For the West to appreciate our culture, it must have some knowledge of us and our history." Tõepoolest!

Kuidas oleks idee, tellida "Global Estonian" teie noortele jõulukingiks?

"Global Estonian" sisuajanduse lehekülgede arvu järgi

Number Lehekülgi:	#1 116	#2 100	#3 100	#4 100	Senine kesk- mine
Kultuur	27	32	22	14	23%
Poliitika, majandus, riik	34	12	25	17	21%
Ametialad, teadus	2	3	0	4	2%
Ajalugu	17	12	14	9	13%
Aktuaalsed	0	1	9	3	2%
Isikud, intervjuud	6	16	8	5	8%
Eesti geograafia	11	5	10	0	6%
Sport	3	8	0	34	11%
Toimetuskil	3	6	7	7	6%
Reklaam	13	5	5	7	7%

Tellin Global Estonian ajakirja

Aastaks (neli numbrit) US \$40

Üksnumbril(d) nr. US \$10 tükk

Nimi

Address

.....

Tellimine saata: Global Estonian Magazine

M.H. Polikarpus, B0x 279, Philmont, NY 12565, USA

Algus 3. lk.

Eesti - Marylandi koostöö laiendamine jätkub

koguda toetusi mujalt. Õpilastele annab ka soodustusi muude kulude katteks kolledz. Rahvuskaardi administratiivkudul on kaetud riigi eelarvest.

Marylandi Ülikooli Biotehnoloogia Instituudil on koostööprogramm Norras asuva Bergeni Ülikooliga ja Rootsis Göteborgi Ülikooliga. Uurimistööd tehakse peamiselt Norrat, Rootsi ja USA-d ümbritsetavates meredes ja Chesapeake lahes USA-s. Hiljuti oli ajalehes "Baltimore Sun" artiklite seeria, milles analüüsiti, mis on juhtumas Mehhiko lahele jõgedest väetise, keemiliste ainete ja roiskvee sissevoolamise tagajärjel. Näiteks toodi uurimisi, kus leiti, et Rootsi kalapüüdjate arv Balti merele on langenud kuue tuhandelt kahele tuhandele viimaste aastakümnete jooksul kalade vähenemise tõttu. Marylandi Ülikooli Biotehnoloogia Instituudi direktor dr. Busch on võtnud samme kaasa tömmata sellesse koostööprogrammi ka Tallinna Tehnikaülikool.

Esimene samm TTÜ kaasatõmbamiseks on varustada kooli ajakohaste õpperaamatutega, millede hind on \$8600. Eesti Ameerika Fond ja Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides on kumbki otsustanud selleks anda \$2000. Lisasummade saamiseks on läbirääkimised käigus teiste organisatsioonidega. ERKÜ-l on praegu käigus korjandus. Kui keegi soovib seda programmi toetada, palume saata annetust ERKÜ-le: Estonian American National Council, Inc. Office of the Treasurer, 9814 Hill St., Kensington, MD, 20895, tehes tshekile või kaaskirjale, vastava märkuse. Tshekid palume kirjutada EANC nimele. Nimetatud annetusi võib ka teha teiste organisatsioonide kaudu, milles on eespool nimetatud. Annetused nii ERKÜ kui ka teiste organisatsioonide kaudu on tulumaksud maharvestatavad. Rahvuskaard hoolitseb raamatute transpordi eest Eestis.

Kohe pärast ESTO 2000 lõppemist juulis jätkasid Tallinna Tehnikaülikooli koorid Põhja-Ameerika ringreisi, külastades ja andes kontserte Baltimore-Eesti Majas ja ühes Washingtoni lähedal asuvas ülikooli aulas. Kuna kooride eelarve oli piiratud, andis Marylandi Rahvuskaard üle 70-ele kooriliikmele ööbimisvõimalused Baltimorest läänepool asuvas Camp Fretterd treeningbaasis. Marylandist siirdusid koorid edasi Lakewoodi (NJ).

Augusti teisel poolel toimus Baltimores Marylandi Rahvuskaardi ja USA Riikliku Sõjaväelise-Tsiviilinstiituti ühisel korraldusel tuumamaterjalide õnnetuste konverents, millest võtsid osa esindajad 11-st Kesk- ja Ida-Euroopa maalt. Eesti Päästeteenistusest oli osalejaid viis. Tõlkideks Ameerika eestlastest olid Tiina Ets, Markus Larsson, Tiit Ling ja Maido Kari. Külalisena võitis osa ERKÜ esimees Mati Kõiva. Konverentsi teisel õhtul toimus ühissööök Camp Fretterdis, mille kävalises osas esinesid Washingtoni Eesti Rahvatantsijad "Pillerkaar" Anu Oinas juhitud seitsme tantsuga. Rahvatantsijate esinemine võeti soojalt vastu ja nende kohta võis kiidusõnu kuulda veel järgmisel päeval. Hiljem tuli ka Anu Oinas'ele Instituudi direktorilt kolonel Wendell P. Nierman'ilt tänakiri, milles tema tänas nii rühma juhti kui ka liikmeid nimeliselt.

Septembris külastasid Marylandi kuus Eesti linnapead. Selle külastäigu raames kirjutati alla Viljandi-Frostburgi, Tõrva-Grantsville, Valga-Oaklandi, Otepää-McHenry, Tapa-Cumberlandi ja Sillamäe-Havre de Grace sõpruslinnade lepingutele. Linnade koostöö hõlmab kultuurilist, hariduslikku ja majanduslikku koostööd.

Pressiteates stipendiaatide programmi alustamise kohta Garret Kolledzis mainis selle kooli president dr. Steve Herman, et Marylandi Rahvuskaardi programm on tähtis osa Eesti rahva püüdlustes üles ehitada riik pärast 50-aastast kestnud Nõukogude okupatsiooni. ERKÜ seisukoht on, et Marylandi-Eesti programm on tähtis osa nii USA kui ka Eesti riiklike huvide arendamisel ja vääriv meie kõikide tuge nii Kongressi liikmete kaudu kui ka isiklike toetustega.

Odavamad lennud EESTISSE

Meie kaudu laevasõite ka Kariibia saartele ja Panama kanalile

Pakume ka giididega korraldatud ringreise huvipakkuvatesse kohtadesse Euroopas, Aafrikas, Aasias ja Lõuna-Ameerikas

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave
Leonia, N.J. 07605

(201) 944-1273

(800) 955-7370

(201) 947-2189

TÄHTPÄEVI

Kunstnik Ilse Leetaru 85

27. oktoobril tähistab oma 85-dat sünnipäeva Ilse Leetaru. Auväärsesse ikka jõudnud kunstnikust särab vitaalsust ja sarmi. Temas on ühendatud palju ideaalsed omadused, ta on kaunis nii hingelt kui väliselt. Elu pole alati olnud kõige kergem, aga ta on saanud kõigest üle temale omase visaduse, tahtejõu ja huumoriga.

12. septembril esines Ilse Leetaru Eesti Majas Senioride Klubis, kus ta valgustas oma elutee meeldejäävamaid hetki. Alljärgnevalt ongi kasutatud andmeid Ilse väga elavast ja huvitava eetikandest.

Ta sündis ja kasvas üles Tallinnas käsitöölise perekonnas üksiku lapsena. Koolis käis ta Kaarli Koguduse Eraühisgümnaasiumis. Emalt päris ta muusikalise talendi ja seetõttu pandi ta kaheksa aastasel õppima klaverit. Hiljem viis see sisseastumiseni konservatooriumi, kus ta õppis Artur Lemba käe all.

Oma lapsepõlve suved veetis ta maal vanavanemate taludes. Mängukaaslaste puudumise tõttu hakkas ta ajaviiteks joonistama. Alustades postkaartide kopeerimisega ja jõudes välja looduse maalimiseni vesivärvidega.

1936. aastal Ilse seisis valiku ees – kas lõpetada konservatoorium või abielluda ja asuda elama Tartusse. Armastus võitis ja Ilse Kõpperist sai Ilse Leetaru, kui ta abiellus dr. Edmund Leetaruga. Neil oli kena kodu, mis nooriku meelest vajas kaunistamist. Nähes ühes ajakirjas Edurd Viiralti "Madonna" pilti, otsustas Ilse seda endale muretseda. Kuigi pilt oli kallim, kui loodetud, sai ta selle osta järelemaksuga. Nõnda see kunstikogumine algas. Kohe peale seda muretses ta Viiralti "Pörgu". Järgnesd Grünbergi, Talviku, Kristjan ja Paul Raua, Konrad Mägi, Alfred Kongo, Endel Kõksi ja mitmete teiste kunstnike tööde kogumine. Kord Viiraltiga vesteldes, kurtis noor kunstikoguja, et on kahju, et ta pole ise teinud kunagi kunsti. Viiralt vastas seepeale, et Ilses on suur and kunsti tunda, mida pole paljudel kunstikriitikutelgi.

Alanud II maailmasõja tõttu tuli põgenemine Saksamaale. Münchenis vastavatuud moekoolis, kuhu Ilse Leetaru oli vastu võetud sisse vaatamata kõrgele konkursile, õppis ta moe- ja aktiivjoonistust ning kunsti ajalugu. Ka see kool jäi pooleli 1949. aastal elama asumise tõttu Ameerikasse. Perekonnaelu ning poegade, Tõnise ja Hannese, kasvatamine täitis peamise aja. Elatust tuli teenida õmblejana, soov kunsti teha jäi vaid unistuseks.

1959. aastal astus Ilse "School of Visual Arts"i, mille lõpetas 1963. aastal moeillustraatorina. Soov oli ennast täiendada Pariisi moekoolis. 1965. aastal, kui tal lõpuks õnnestus Pariisi sõita, selgus tema suureks pettumuseks, et maailma moetsentrumis ei olegi moejoonistuskooli. Mäletades Viiralti jutust, et too oli künnud "Grand Chaumier"i, läks ta sinna ennast täiendama joonistamises ja pastellmaalis. Samuti käis ta lihtsalt mööda Pariisi tänavaid, parke, Seini kaldal ja ikka joonistumapp kaasas. Ta külastas ka Viiralti hauda ja istus seal mõtetes oma tuleviku üle. Samamoodi moeillustratsiooni enam edasi teha polnud huvi. Tuulepuhanguna tuli mõte hakkata tegema graafikat.

New Yorki tagasi saabudes, ei lasknud see mõte temast enam lahti. Arstist mees ei soovitanud Ilsel graafikaga tegelema hakata, sest peen kraapimine on raske silmadele ja plaatide söövitamine happega rikub kopsud. Vaatamata kõigile raskustele alustas Ilse Leetaru graafikaga tegelemist 1970. aastal New School's New

Maalikunstnik Helvi Leetaru New Yorgi Eesti Majas eelmisel kevadel toimunud kunstinäitusel.

Yorgis, olles siis 54-aastane. Näitustele hakkas ta oma töid saatma alates 1975. aastast. Ta võeti vastu samal aastal organisatsiooni "National Association of Women Artists" liikmeks. Praegu ta on ise selle Ameerika kõige vanema naiskunstnike organisatsiooni zhüriis, kes valib uusi liikmeid.

Omal käel on kunstnik esinenud Pariisis, Madridis, Rootsis, Kanadas, Poolas, Rumeenias, Brasiilias, Aust-raalias ja palju kordi Jaapanis. Eestis on olnud neli eranditust ja ta töid on eksponeeritud mitmel tldnäitustel Eestis.

Ta on saanud palju auhindasid, teda on korduvalt nimetatud "Who is who in the East" (1990), "Who is who in the World" (1999), "Who is who in American Women" (1988), "Who is who in the American Arts" (1999) jne.

Kõike ei jõua üles lugedagi. Ilse Leetaru tööd paeluvad oma looduse tunnetusega – lillede, liivaliudede, mägede, randade ja taeva väljendusrikkalike ja müstiliste momentide tabamisega. Tööd võivad tunduda kohati melanhoolsed ja ebareaalsed, aga kunagi mitte igavad.

Ilse Leetaru aastate jooksul korjatud rikkalik eesti kunstikogu asub praegu Tartu Kunstimuseumis. Tema oma tööde kohta on väga hästi väljendanud eesti kunstikriitik Anne Lõugas: "... Pidades oma eeskujuks Eduard Viiralti, tema graafilise mitmekesisuse ja terava looduse jälgimise võime tõttu, ning olles siiski kunstnikuks kujunenud USA-s, ühendab Ilse Leetaru loo-ming endas eesti rahvusliku traditsiooni ameerika kunstimõistmisega."

Tallinna Kastellani maja gallerii direktor ütleb, et Ilse Leetaru kunst on eesti rahvusliku kunsti lahutamatu osa. Maailma naine on eesti kunstnik ja oma, oma, oma.

Soovime juubilarile palju õnne ning jätkuvalt loomingulist indu.

Laine Mets

Keskealine proua soovib leida kohta perekonda. Armastab lapsi ja oskab keeta. Rohkem informatsiooni tel: (856) 451-0380.

FREE ESTONIAN WORD

Nr. 43 Thursday, October 26, 2000

NOTICE

Because of the difficulties of communications with the electronic mail, the English page does not have the summary of the Estonian section. The English language news this week are news from different news sources.

EVER MORE ESTONIANS GO ONLINE.

More than one-third of Estonians aged 15 to 74 - 35 percent in all - used the Internet and e-mail during September, ETA reported, up from 28 percent in the second quarter. According to the Emor market research firm, 43 percent of Estonians now use a computer at work and 19 percent have one at home. Meanwhile, Aripäev reported on 28 September that the Estonian government will invest some 260 million kroons (\$20 million) in developing information technology.

NUMBER OF TOURISTS IN ESTONIA GROWS.

The number of tourists who visited Estonia in the first eight months of the year grew by 124,000 to 2.3 million. Tourism income surged by 15 percent in the first half of the year as a result. The number of one-day trips by Finnish tourists fell and the number of trips, which lasted for several days and included accommodation, grew. The number of longer trips by Swedes and Norwegians is also growing. More varied services of better quality have primarily boosted the number of tourists, said Maris Eenmaa, department head at the Tourist Board. This year for the first time Estonian hotels were in trouble with over-reservations, said Andres Huul, CEO of the Estonian Holidays travel agency. "In previous years the hotels have managed with over-reservations but this year confusion was big and even lower-calls hotels were not sufficient to accommodate everybody," Huul said. The number of tourists from U.S. and Japan has also grown drastically, mainly on account of cruise ships. Number of Russian tourists is growing slowly. *Estonian Review*

* The Nordic countries and Estonia have for centuries had a substantial impact on each other both economically and culturally. Analyzing the trade and the common Lutheran cultural-historical background, the geopolitical location, the foreign and security policy, some of Estonian politicians envisaged as early as in the 1920s and 1930s an Estonian Nordic future. The Nordic countries recognized Estonia's independence among the first and have significantly contributed to the development of Estonia's economy and defense system. With these countries Estonia has very close economic, cultural and political ties.

Regarding the development of their country the Estonians have a Nordic view: technologically developed, secure and well-

Forty four years ago

Text to be presented by Enn Tarto at the Conference marking the anniversary of Hungary's 1956 uprising, "Fall 1956 in Budapest and Tartu" October 23, 2000 Estonian National Library in Tallinn

On March 12, 1956 an underground youth organisation - the Estonian Youth League - was formed in Tartu, in the territory of the occupied Republic of Estonia. This organisation set the restoration of the independent Republic of Estonia and the establishment of a democratic system of government as its final goal.

Its nearest aim was to unite loyal persons, to organise counter-propaganda against occupiers and their local supporters, etc. We and the Estonian youth in general, were deeply moved by the 1956 heroic uprising of the Hungarian people and its suppression by Soviet occupiers.

Our youth organisation prepared and spread leaflets in support of the uprising on November 4, 1956 in the town of Tartu. In the middle of November a propagandist from Moscow came to Tartu Secondary School No.3. The headmaster and the Moscow propagandist demanded that the general meeting of students publicly condemned the patriots of Hungary. At my and other more active students' initiative students started to whistle and tramp their feet at such a demand. The headmaster and the Moscow propagandist were constrained to leave the hall.

On December 25, 1956 the KGB arrested the key members of our youth organisation. In 1957 8 young people were convicted to various years of imprisonment by the Supreme Court of the Estonian SSR. The 17 and 18 years old convicts were Jaan Isotamm, Enn Tarto, Voldemar Kohv, Jüri Lõhmus, Tõnis Raudsepp, Jüri Rebane, Lembit Soosaar and Enn-Kaupo Laanearu.

I served my time, sentenced by the occupiers, in various prison camps in the territory of our kindred nation - the Mordvinians. A group of Estonian youth organised there a new illegal organisation - the Estonian Nationalists' Union, which set as its aim the co-ordination of the fight for freedom of Finno-Ugric people. In Mordvinian prison camps Estonians, Finns, Hungarians (from Transcarpathia), Karelians and Komis had good relations. Together we observed common holidays and we also had a joint basketball team.

Unfortunately the KGB destroyed our Estonians' secret organisation and we were sentenced to various years' confinement. At the end of 1967 I returned to Estonia and dedicated myself to the organisation of an open and righteous resistance movement. In 1983 I was arrested for the third time, being once more accused of the so-called anti-Soviet agitation and propaganda.

As a political prisoner I have spent a total of fourteen years in prison, covering the following periods 1956-1960, 1962-1967, 1983-1987. I was elected to the 7th membership of the Riigikogu of the restored Republic of Estonia and to the 8th membership of the Riigikogu (the Estonian Parliament). At present I am a member of the 9th Riigikogu

Enn Tarto

*Member of the Riigikogu (Estonian Parliament)
Chairman of the Estonian-Hungarian Parliamentary Group
in the Riigikogu
Chairman of the Elders' Board
of the Estonian Defence League*

functioning Estonia.

The co operation with Nordic countries has increased steadily over the years. In addition to excellent bilateral relations and Nordic countries' support in security, political and economic matters, these relations also have a direct impact on Estonia's integration into the European Union and the intensive dialogue with NATO.

Estonia participates actively in the Northern Dimension programme and in the Council of the Baltic Sea States. Also the Information offices of the Nordic Council of Ministers in Estonia contribute actively to the deepening of relations between Estonia and the Nordic countries, especially at the non-governmental level. *Estonia Today*

Most Non-ethnic Estonians

Loyal to Estonia

The newest integration report of the government indicates that 84 percent of ethnic non-Estonians living here regard Estonia as their home and 79.3 percent see themselves as loyal to the Estonian state.

While most ethnic Estonians now wish that the share of Estonian citizens among non-ethnic Estonians would grow, only two percent were against such a prospect. Most Estonian residents find that Estonia is becoming an European-style multicultural country. As much as 86 percent of ethnic Estonians find that even the most different nationalities can get along very well and work closely with each other in the same country. *Estonian Review*

Memorial plate for repressed employees of the Ministry of Foreign Affairs

Commemorating the 10th activity year of the Ministry of Foreign Affairs of the re-established Republic of Estonia, the Ministry plans towards the end of 2000 to unveil a memorial plate in honour of its former employees who were repressed because of their civil service or belief.

The memorial plate to be unveiled in the foyer of the Ministry of Foreign Affairs immortalizes the names of all employees of the Ministry of Foreign Affairs who during the Soviet or Nazi German occupation were executed, imprisoned, deported or who out of fear committed suicide, whose career was disrupted or who was forced into exile. In sum, all those employees of the Ministry, who suffered through the foreign power in one way or another.

"Only very few diplomats remained untouched," remarked Eero Medijainen, lecturer of the Tartu University, who compiled the preliminary list, relying on materials of the Ministry of Foreign Affairs and the Estonian State Archives, on bibliographies, the press and to a significant degree on private correspondence as well.

The list of those repressed, containing 227 persons in all, is available at the home page of the Ministry of Foreign Affairs at <http://www.vm.ee>.

The Ministry of Foreign Affairs wants this list to be as accurate as possible and asks everyone who has additional information to this preliminary list to submit it by 1 November 2000 to the Ministry of Foreign Affairs, mailing address Islandi väikaj 1, EE15049 Tallinn, Estonia, telephone (372) 6317 519 or e-mail address vminfo@vm.ee referring to "Memorial plate".

PRESS SPOKESMAN'S OFFICE

Tel (372) 6317 654

• **MERI CALLS FOR NEW ESTONIAN POLITICS.** In an interview published in "Postimees" on 3 October, President Lennart Meri said that he hoped Estonian politicians would focus more on the development of Estonia's national defense so that it can be admitted to NATO in 2002 or 2003. He repeated his concern that Estonia's industrialists have failed to come up with an "Estonian Nokia," a reference to the kind of industry that would allow Estonia to become internationally competitive. And he said that he believes that the next Estonian president must have a political background even if he or she is not now an active politician.

• In an interview published in the German weekly "Der Spiegel" on 2 October, Prime Minister Mart Laar said that Estonia's efforts to meet EU requirements were helping to speed reforms that his country needed in any case. Laar's comments came as Estonian Finance Minister Siim Kallas on 25 September warned in Prague that delaying EU expansion out of geopolitical calculations could have a negative impact on the region. Meanwhile, on 29 September, the new European Commission representative in Tallinn, John Kjaer, expressed his concern about what he said was low popular support in Estonia for EU membership, BNS reported. But four days earlier, the Emor market research company found that half of all Estonians support joining the EU, up from 46 percent only two months earlier.

• Finnish Prime Minister Paavo Lipponen on 3 October praised Estonian's progress toward membership in the European Union, BNS reported. He dismissed reports that Helsinki was concerned about an influx of Estonian workers if Estonia is included in the European Union. And he discussed with Estonian President Lennart Meri the possibility of creating a Baltic Sea energy circuit.

• Brigitte Schulte, the German Defense Ministry's state secretary, apologized to Estonia for Germany's role in allowing the Soviet Union to occupy Estonia, ETA reported on 27 September. Speaking in Hanover, she said: "I apologize for all that Estonia has suffered in its history as a result of the secret German-Russian pact" - a reference to the secret protocols of the Molotov-Ribbentrop pact which divided Eastern Europe into Nazi and Soviet spheres of influence.

• The Bank of Estonia predicted that Estonia's economic growth for 2000 will reach 5.5 percent or higher, ETA reported on 4 October. The growth rate of the global economy is expected to be only 3.9 percent for this year. Estonia's strong growth is being fueled by foreign demand for Estonian goods and services.

• Estonia's foreign debt rose to 48.3 billion kroons (\$2.9 billion) or almost 60 percent of GDP as of the end of the second quarter, ETA reported on 25 September. Meanwhile, the daily "Paevaliht" reported on 26 September that the Estonian state budget deficit stands at one billion kroons (\$55 million), just as predicted. *Estonia Today*

Statement of Ownership, Management and Circulation

Required by U.S.C. 3626

- Title of Publication
"FREE ESTONIAN WORD" / "VABA EESTI SÕNA"
- Publication No: USTS 0209-140
- Date of filing October 26, 2000
- Frequency of issue: Weekly;
- No of issues published annually: 52
- Annual subscription price: \$58 by periodicals mail.
- Complete mailing address of known office of publication:
243 East 34th Street, New York, NY 10016.
- Complete mailing address of the headquarters of general business offices of the publishers: 243 East 34th Street, New York, NY 10016.
- Full names and complete mailing address of publisher, editor and managing editor.
Publisher: The Nordic Press, Inc., 243 East 34th Street, New York, NY 10016;
Managing editor: Airi Vaga, 52 Lanes Pond Rd, Howell, NJ 07731-8651
- Owner: The Nordic Press, Inc., 243 East 34th St. New York, NY 10016;

Stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock on October 1st 2000:

Heino Ainso, 61 Highbrook Ave., Pelham, NY 0803; Aime Andra, 445 West 240 St., Bronx, NY 0463; Baltimore Estonian Society, Inc., 2206 Chihlham Rd., Baltimore, MD 21209; Hilda E. Dressler, P.O.Box 1592, Wellfleet, MA 02667-1592; Eesti Üliõpilaste Selts USA Koondus, c/o Viktor Vinkman, 39 Eliot Road, Parsippany, NJ 07054-1447; Estonian Ev.-Luth. Church, P.O.Box 481, Gracie Station, New York, NY 10028; Estonian American National Council, 693 Dill Rd., Severna Park, MD 21146-4119; Est. Revelia Academic Fund, Inc., 12901 Clearfield Dr., Bowie, MD 20715; Estonian Relief Committee, Inc., 243 East 34th St. New York, NY 10016; Ines K.Horton, 235 East 62 St, New York, NY 10021; Hans Kohn, 74 Clarendon Pl., Hackensack, NJ 07601; Matti Koiva, 693 Dill Rd., Severna Park, MD 21146-4119; Estate of Voldeemar Krimm, 80 Forest Dr., Lakewood, NJ 08701; Juta Kurman, 68-50 Juno St., Forest Hills, NY 11375; Heljo Laev, 3804 Greystone Ave. Apt. 5F, Riverdale, NY 10463; Estate of Adolph Lell, 4541 N.W.23 St., Lauderdale, FL 33313; Estate of Jacob Madison, 110 Dogwood Dr., Warner Robins, GA 31093; Jüri Martinson, 96 Gurleyville Rd., Storrs, CT 06268; Harry Must, 165 Regent Place, Lakewood, NJ 08701; New York Estonian Educational Society, Inc., 243 East 34th St, New York, NY 10016; Heino Okas, RD 4 Box 364, Rustburg, VA 24588; Olev Olesk, 3840 Greystone Ave., #5K, Riverdale, NY 10463; Estate of Rudolph Panksepp, 975 West Cross St., Lakewood, NJ 08701; Estate of Johannes Pärjajaak, 1400 Rt.70, Apt.235, Lakewood, NJ 08701; Estate of Hugo Päril, 25 Vally Rd., Chestnut Hills, MA 02167; Estate of Jüri Raago, 39 Skyline Dr., Morristown, NJ 07960; Estate of Leopold Reisman, 124 Palo Alto Dr., Brownsville, TX 78521; K.Jaak Roosaare, 244 Larch Ave., Bogota, NJ 07603; Koidula Ruubas, 1118 East County Line Rd., Lakewood, NJ 08701; Korp! Sakala, 74 Clarendon Place, Hackensack, NJ 07601; William & Aire Salmer, 9 Jackson Drive, Norwich, CT 06851; August Salony, 8720 Azalea Ct. Tamarik, FL 33321; Paul Samre, 64-32 Alderto n St., Rego Park, NY 11374; Endel Siitam, Pargi 41-A, 0016 Tallinn, Estonia; Endel Uiga, 34 Great Meadows Road, Great Meadows, NJ 07838; Voldeemar Vaher, 63-02 71st St., Middle Village, NY 11379; Jaan & Riina Viisa, 2 Back River Way, Duxbury, MA 02332; Andres Visnapuu, 4157 Lockwood Blvd., Boardman, OH 44511; World Association of Estonians, Inc., 243 East 34th St, New York, NY 10016.

- Known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent, or more of total amount of bonds, mortgages or securities: NONE.
- For completion by nonprofit organization authorized to mail at special rates (Section 423, 12 DMM only): Not applicable.
- Issue Date for Circulation Data Below: Sept 28, 2000
- Extent and nature of circulation:

Average No. of copies in each issue during preceding 12 months.	
Actual number of copies of single issue published nearest to filing date	
a. Total No. of Copies (Net press run)	2750
b. Paid and/or Requested Circulation:	2750
(1) Sales Through Dealers and Carriers, Street Vendors and Counter Sales	31
(2) Mail Subscriptions (paid and/or requested)	1340
c. Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 15b(1) and 15b(2))	1984
d. Free Distribution by Mail (Samples, complimentary, and other free)	42
e. Free Distribution Outside the Mail	2
f. Total Free Distrib. (Sum of 15d and 15e)	42
g. Total Distribution (Sum of 15c and 15f)	2026
h. Copies not Distributed:	
(1) Office use, Leftovers, Spoiled	624
(2) Returns from News Agents	none
i. Total (Sum of 15g, 15h(1) and 15h(2)) - should equal Net Press Run shown in A	2750
- I certify that the statements made by me above are correct and complete

Tõnis Mets, President

Ameerika eestlased valmistuvad USA presidendi valimisteks

USA Valimised - kandidaadid

Victor V. Vinkman

Jälgides USA valimiste eelset põnevust USA ja Kanada nii inglise- kui ka eestikeelse teabemeedias, kerkib esile tubli annus soovunelmaid ja kergeusklikkust, kuna mõlemad meediad püüavad edestada omanike vaated ning samas reklaami maksjatele meeldida ja lugejaskonda mõjutada. Näib, et pagulusaja ühe partei vaikiva ajastu autoritaarsed vaated domineerivad/kajastavad edasi eestikeelsetes väljaannetes.

Reaalpoliitikasse ei suvatse ka kohalik üldine teavemeedia laskuda, piirdudes valitsevate partei eliitide platitudude serveerimistega. Poliitiliselt ebakorrektsed vaated ei leia meedias ruumi. Buchanan'i Naderi j.t. avaldusi võib vaid leida halvastavast valguses. Pole mingi saladust et Clinton, toetudes oma mõjuvõimsa staabile on käitunud rohkem imperaatori kui presidendina, a la F. D. Roosevelt. Mõlemad oskasid jultalt rahvale valetades diktaatorlikke dekreete jagada ning meedia vaists kui vaikiב edasi.

Al Gore püüab Clintoniga võistelda, kuid tal kukuvad valed kuidagi poisikeelikult välja - nagu interneti leiutamine, buddha kloostri afäär j.t. Tõelisi Clintoneid, Gore, Bushi võib siiski tundma õppida väheha levikuga vasak- ja parempoolsetest ajakirjadest, mis kahjuks ei oma valitseva eliidi meedia prominentsust. Kuigi neilgi on omad lemmiktõed, kerkivad tõsiolu neis esile ning nende avaldusi võrreldes võib telgitaguste oludega tutvuda. Näiteks Bush ei salga, et tal on raskusi lugemisega (dyslexia e. piltmälü) ja et tema taga on suurõli rahad. Gore aga salgab et saab pidevat toetust Occidental Armand Hammeri õli kompaniilt (Armand Hammeri oli üks peamisi Lenini Vene revolutsiooni toetajaid kes aitas Al Gore isa USA senatisse ning Senator Gore toetas Hammeri N. Vene poliitikat).

Clintoneid toetavad miljonitega Hollywoodi ning ida- ja läänepoolseid marksiistlikud miljonärid, alates Spielberg'iga, (tasudes miljonidesse ulatuvad kohtukulud, hüvitused daamidele, Hillary majad jne.) saades tasuks vabad käed oma huve edestada.

Tõsiolu reaalpoliitikas mida üldine meedia ja eriti

eestikeelne ignoreerivad on; "kelle leiba sööd - selle laulu laulad". See maksab nii USA-s kui mujal ja ka Eestis. Inglismaa säädustik on vist ainukene kes piirab kulutusi häälte ostmiseks. USA-s on see kuulsaks saanud n.n. pehme raha (soft money) nime all ning toetused vabade teenustena valimiskampaanias peamiselt õpetajate j.t. unionide poolt demokraatide parteile. Selle aasta USA valimiste kulutused ületavad vist miljard dollari piiri. Baltlased sääl võistelda ei saa, küll saavad aga vene oligarhid.

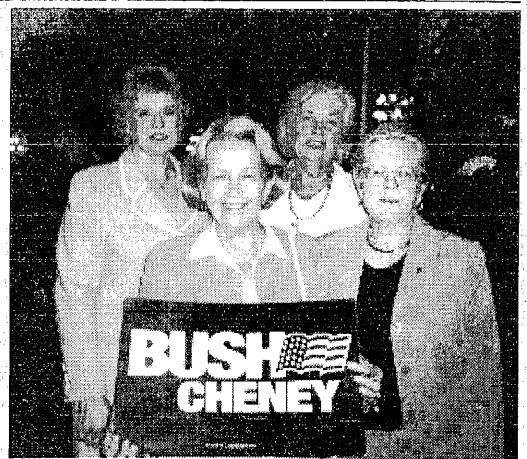
Teine suurem mõjutaja USA valimistel on väljajunenud häälte blokid. Demokraatide poolt hääletavad üldistades värvilised, juudid, poolakad, sakslased, uusriikaste marksiistlikud võsud, Hollywoodi j.t. kunstnikud. Peamine rahaline toetus tuleb AIPAC-i, advokaatide, arstide ja kooliõpetajate ühingutelt, erasuurfimade ja erapankade omanikelt ning Hollywoodist. Republikanae toetab üldiselt keskklass ja korporatsioonid ning häältega: keskklass, farmerid, väikeettevõtjad, osa kirikud ning konservatiivid. Kindlad piirjooned puuduvad mõlemi puhul, ning umbes pooled USA hääleõiguslikest ei lähegi valima, s.t. nad ei hooli või pigem on käega lõõnud.

Mida ka parteid kandidaadid lubavad enne valimisi hääletpüüdumiseks ununeb paraku juba enne ametisse astumist - siis kui tuleb valimiste finantseerijate soovteitma hakata s.t. "laulda" nii USA-s kui ka Eestis.

Kandidaatide häälte ja tegevuse suunda saab teataval määral ennata kui jälgida, kes kedagi finantseerib, häälil kogub, või muidu toetab, milliste lobbistidega ta suhtleb, s.t. kellel ta oma vastse positsiooni eest võlgneb ning kes on häälekamad vastased. Eelmiste USA valimiste aegu Clintoni võidu puhul võis ennata Puna-Hiina esile tõusu ja Taiwan'i hülgamist (diplomaadidki ei tohi enam USA-s maanduda), vene oligarhidele tuge, Israeli toetamist, üldist moraali langust, antiterrorismit sildi all relvade korjamist ning federaalset politsei riigi edestamist.

Gore võimule tulek eeldab Clintoonia jätkumist kuna toetajad on samad ja aimatav staap muutub vähe, senine uus marksiistlik (momendil poliitiliselt korrektn) kiidkond jääb edasi. USA sisealus jätkub relvade korjamine, homode j.t. surve gruppide huvide võimu kasv, üldise moraalse languse edestamine (ka see on äri), federaalse võimu kasv politsei riigi poole "parem äärmuslaste terrorismi" vastu võitlemise sildi all ning parempoolsete süüdistamine kõiges pahedes a la Hillary kõned. Suurenev federaal valitsus asutiste arv ja häälte ostmise sotsiaal hüvituste kulu eeldab peatset projekteeritud federaal tulude ülejäägi haihtumist ja tõenäoliselt maksude tõusu. Juba praegu kõikuv aktsiate turg ennustab USA majanduse mõõna, mida võib suurendada rekordiline välisvõlg (balance of payments). Gore'i tõenäoline

Jürg 11. lk.

Chicago eestlastel on kauaaegne koostöö sealsete soomlastest immigrantidega. Ka käimasolevas presidendi ja asepresidendi valimiskampaanias tehakse sõbraliku koostööd.

Foto on võetud valimiskampaaniakäigus Palmer House Chicagos. Paremalt: Astrid Jaanson ja Urve Auksi eestlaste komiteest ja soomlastest Lauha Doren ja Riitta West.

Foto saatis Illinoisi osariigi kuberner büroo

Hõimupäevad Eestis

Hõimupäevad on soome-ugri maailma kõige tähtsaim regulaarne kultuuri- ja haridussündmus. Nende korraldamisel Eestis on pikaajalised traditsioonid. Ystaval 1931. aastal toimunud IV soome-ugri kultuurikongressi otsusele tähistatakse hõimupäevi kõikjal soome-ugri maailmas iga aasta oktoobrikuu kolmandal nädalavahetusel. 1940. aastal alanud okupatsioonidega katkes hõimupäevade tähistamine. Aastal 1988 traditsioon taastati eesti-ungari seltside initsiatiivil. Praegu on hõimupäevade korraldajaks Fenno-Ugria Asutus.

Soome-Ugri Rahvaste Infokeskuse pressiteade

Ungari toetab NATO laienemist

Ungari on huvitatud NATO edasisest laienemisest, sest see garanteerib Euroopas stabiilsuse, ütles Ungari välisministeeriumi kõrge ametnik. Ungari välisministeeriumi NATO ja Lääne-Euroopa Liidu (WEU) osakonna peadirektor Csaba Körösi ütles, et kui NATO ei laiene, tekib Euroopas ebastabiilsus. Tema sõnul on iga riigil õigus otsustada, millesse allianssi nad kuuluvad.

Körösi viitas NATO Washingtoni tippkohtumisele eelmisel aastal, kui allianss otsustas pöörduda laienemisküsimuse juurde tagasi järgmisel tippkohtumisel 2002. aastal. Eesti on avaldanud lootust, et Eesti kutsutakse koos teiste Balti riikidega siis NATO liitumiskõnelustele. Körösi lisas, et alliansi 19 liikmesriiki pole otsustanud, mida tehakse 2002. aastal, kuid ütles, et Ungari on nende riikide seas, kes pooldavad NATO edasist laienemist. Körösi kinnitas, et Eesti on teinud end NATO jaoks ette valmistades head tööd. «Meil on kindel arvamus, et Eesti valmistab MAP-i (liikmelisuse tegevusplaan) hästi ette,» ütles ta.

Ungari sai NATO liikmeks eelmise aasta 12. märtsil, kui allianss võttis oma liikmeteks lisaks Ungarile veel Tšehhi Vabariigi ja Poola.

Postimees, 20. oktoober

Algus 10. lk.

USA Valimised - kandidaadid

Victor V. Vinkman

püüe jätkata valitsemist dekreetidega ja privileegide jagamisega vaevalt võib mõna aeglustada.

Välispoliitikas võib jätkuda siseraskustelt tähelepanu välja projekteerimine nagu seda Clinton harrastas Jugoslaavias, Lähis-Idas. On päris tõenäoline, et Israel, julgestunult "oma" abi presidendiga, võib nõuda USA militaarset sekkumist Lähis-Idas. Aafrika, Aasia, Jugoslaavia j.t. kolded hõoguvad edasi.

Gore'i kõike-teadev ja juhtida tahtev isiksus võib luua pingeid nii NATO-s kui praeguses üha enam segases EL-is, mis kaudselt ei eelda head Baltimaadele, kuna USA eriti demokraadid üldiselt soovivad Venemaad. Gore tõenäoliselt toetab Vene oligarhe kui peaks üleskerkima probleeme Putini tiivaga.

Bushi ja republikaanide võimule pääs endab Bush sr. ja vast osaliselt Reagani poliitika jätkamist. Ta praegused nõuandjad ja ennatav valitsus: koosneb peamiselt endistest isa toetajatest ja valitsuse liikmetest.

Bushi korporatiivne toetajaskond eeldab stabiilsuse, püüet USA siseelus, ning pikapeale võib uuesti esile kerkida pööre paremale. Praeguse mega-federaalse vasakule kalduvuse inertts võib siiski peatumiseks paar aastat nõuda. Ka majanduselus võib stabiilsus uuesti esile kerkida senise

saa-ruttu-rikkaks "veeränd-astakute" asemel.

Bushi eeldatav stabiilsem sisepoliitika püüe loob eeldusi välispoliitilises osas vähem politsei aktsioonide adventüüre. Kuid USA imperiaalne ekspansioon võib toimuda USA mega kompanide laienemisega EL-i ja Vene aladele. USA tööstus (eriti õli) vajab Vene tooraineid. Baltimaade tähtsus võib esile kerkida transiitmaadena. USA megakorporatsioonid pooldavad mingit Vene taasühinemist, eriti praegusele Lapskaasia korralageduse aladele.

Palju oleneb aga Israeli-Araabia sõjast, kuidas ja kuna see valla pääseb.

Kui see algab enne republikaanide valitsuse stabiliseerumist, võib olukord kujuneda osaliselt samaks kui Gore võidu puhul. Kuna USA-l puuduvad küllaldased politsei jõud maailma vaos hoidmiseks, oleneb, kuhu pöörduvad Vene ja Hiina. Terroristide või teiste sõnadega vabadusvõitlejate (metsavendade) vastu aatompommiid ei aita. Ei aita ka üleilmne Eschelon ja USA piires Carnivore miljoneid kõnesi ja e-posti salvestavad ja sõeluvad süsteemid, kuna ka võitlus USA globaalse dominantsiooni vastu on levinud üleilmseks. N.Liit varises oma bürokraatia all - sama saatus võib tabada USA impeeriumi, eriti Gore võidu puhul. Ükski puu ei kasva taevasse.

Kunstnik Eduard Rüga põrm maeti kodumaa mulda Vana-Jaani kalmistule Raadil

Eduard Rüga leinaprotsessioon sammumas Vana-Jaani kalmistule Tartus. Ees praost Joel Luhamets. Tema taga US Liivika noorte vahel väimes lahkumu põrmuga.

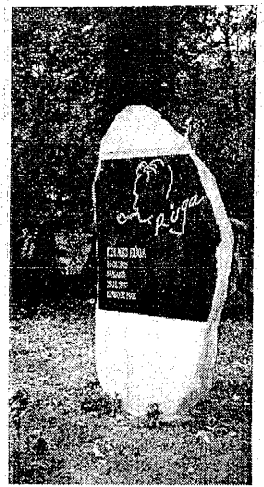
Teisipäeval, 8. augustil sängitati Tartus, Vana-Jaani kalmistul Raadil kodumaa mulda ühe silmapaistvama eesti pagulaskunstniku, 1903. aastal Sangastes sündinud, 1939. aastal Tartus Kõrgema Kunstikooli Pallas lõpetanud ja 1997. aastal Elmwood Park'is surnud graafiku ja maalija Eduard Rüga tuhk. Kunstniku soovi, mida ta oli 53 aastat oma südamis hoidnud, aitas teoks teha kunsttühing Pallas, mille aulige Eduard Rüga oli 1991. aastast.

Ameerika Ühendriikidest saabusid selleks puhuks Eestisse kunstniku abikaasa Leida Rüga ja vanem tütar Silja Melts abikaasaga.

Eduard Rügale oli austust avaldama kogunenud arvukalt sõpra ja sugulasi, pal-laslasti, üllõpilasseltsi Liivika liikmeid, kultuuriavallikkuse esindajaid. Eduard

Rüga ihu haau rahusse. ta viimse puhkepaiga ja kujur Jaan Luige loodud hauakivi pühitses praost Joel Luhamets.

Eduard Rüga koos abikaasaga ja kahe väikse lapsega oli sunnitud lahkuma Eestist 21. septembril 1944. Põgenikutee algas väiksel laatsaret-laeval "Elbing VII". Nagu Leida Rüga pihib Enn Lillemetsal 11. augustil antud intervjuus, et kui ta laeva pardalt randa vaatas, läks ta süda seitsmekümneks killuks. Tee jätkus pommi-häirete saatel Brandenburi kaudu Viini suunas. Peatuvi Bambergis. Eduard Rüga töötas vabrikus. Pommitamis- sed jätkusid ja pere pidi sageli metsa pommivarju jooksma. Bambergis ootas Rüga perekond ameeriklaste tulekut ja linna vobastamist. See toimuski 13. aprillil 1945.

Kunstnik Eduard Rüga haual püstitatud kujur Jaan Luige loodud kaunis hauakivi Vana-Jaani kalmistul Raadil.

Sõjasuvel 1943. a. elasid nad koos Elmar Kitse, tema naise ja naiseemaga ning kunstnik Endel Kõksiga Tori Viiral, kus oli Rügade kodu. Põgenedes jäi sinna maha perekonna kunstikogu: Kristjan Raua "Leinav Linda", Võerahansu suur maal "Kartulivõtjad", Kitse "Heinalised", Kunstnike Elmar Kitse ja Endel Kõksi portreed Leida ja Eduard Rügast koos lastega, Aino Bachi graafikat, paar Wiiralti tööd (Peeter Lindsaar oli need Rügade juurde hoiule jätnud), Uutmaa maastik ja hulk raamatuid, Lindsaare käsikirja Marie Heidelbergist jt., meenutab Leida Rüga.

Bambergist kolis perekond Geislingeni. Seal valmisid Eduard Rüga puugravüürid Peeter Lindsaare raamatule "Vana hobune".

Leida Rüga rääkis: "Olime veendunud, et kahe aasta pärast tuleme tagasi Eestisse. Olime kindlad, et ega liilased ei jätta meid ometi Vene alla." Ta hoidis Eestisse jäänud ema jaoks isegi kingapaari. Kuid teistsiti läks, ja tee tõi Ühendriikidesse.

Eduard ja Leida Rüga jäid Eesti Vabariigi kodanikeks. "Kõik need viiskümmend aastat olmae magama heitnud Eestile mõeldes."

Side kodumaaga on olnud tihe. Leida Rüga sai kirjavahetuse ema emaga juba aastal 1953 ja lahkumu oli kirjavahetuses Vardi ja Juhana Raudsepaga ning mitmete teistega. Paguluses olid Rügadel sidemed Endel Kõksiga, Arno Vihalemaga ja teistega.

Leseks jäänud Leida Rüga märkis ajalehele antud intervjuus, et ta jälgib nüüd Eesti elu ja võrdleb seda endisega. Ta on kohanud oma endisi õpilasi, sugulasi, sõpra, õpingukaaslasi Tallinna Pedagoogiumist. Ta märgib, et vahe endise ja praeguse Eesti vahel on suur ja see teeb nukraks. Koost. A. Vaga

Silja Melts viskab kolm pootiit mulda isa haual. Ees matmise talituse teinud Tartu praost Joel Luhamets. Taga Silja abikaasa.

Fotod: Leida Rüga kogust

Lahkus meie armas ema, õde ja sugulane

Linda Talts Senner

Sünd. Härmann

Sündinud Tartus 16. juulil 1920

Surnud Syracuse, N.Y. 7. oktoobril 2000

Mälestavad kurbuses

poeg Madis Senner
vend Alex Härmala abikaasaga U.S.A.-s
vend Ülo abikaasaga Eestis

vennapoeg Margus perega Eestis
vennatütar Tiina perega Eestis
täditütar Marta Tinn perega Eestis
onupoeg Uno Hermann perega Eestis

Lahkus igavikku meie armas sõber ja ustav eestlane

Linda Senner

(neiuna Härmann)

Mälestavad vaikselt leinas

Erna Anton
Tiiu ja Thomas Csermely
Asta ja Eevald Jaagus
Gertrude Kaseorg perega
Dagi Kubja
Aili ja Harry Madisoo
Eve ja Jüri Martinson perega
Ehe, Ene ja Kadi Piirak
Eha Rist
Ronna ja Jüri Treier
Tiina ja Tõnu Voitk

Tiiu Maavere Chakkar
Ole Golubjatnikov
Viive ja Heiti Jaason
Maija Kontson
Ellie ja Rein Maavere
Andres ja Jennifer Madisoo
Kiku ja Märt Martinson perega
Tiiu ja Ed Rist Puzas
Helju ja Bernie Schneider
Ilga Varik
Karin Chris Wilson

Puhka rahus, armas noorepõlve sõber ja laagrikaaslane

Linda Senner

Mälestavad kurbuses ja avaldavad kaastunnet pojale ja vendadele perekondadega

Jürgenson, Leida
Karm, Helga ja Heino
Männik, Lehte ja Eino
Ojandu, Ella
Smit, Eha ja Kaarel

Kuulutamine

Vaba Eesti Sõnas täidab oma otstarbe

Vaba Eesti Sõna ühendab

CHAS. PETER NAGEL, Inc.

LITSENTSEERITUD MATUSEBÜROO

Büroo direktorid

John R. Huff

J. Clifford Oldfield, Jr.

352 East 87th Street, New York, NY 10128

(1. ja 2. avenüü vahel)

A Subsidiary of Service Corporation International
1929 Allen Pkwy. Houston, Texas 77019

713 522-5141

212-289-2221

Telefon

212-289-8775

For Rearrangement Information Call Toll Free 1-877-303-PLAN

Puhka rahus, kallid ema

Salme Täht

Sündinud 14. juunil 1909

Surnud 15. oktoobril 2000

Nansi ja Silvi

Lahkus minu armas tädipoeg Eestis

Riho Rossner

Sündinud 23. detsembril 1941 Palal

Surnud 14. oktoobril 2000 Tartus

Mälestan kurbuses ja avaldan kaastunnet perekonnale

Aime Kiibits

Armast

Wolly Blumfeldt'i

mälestavad leinas

Siret ja Jaak

Mälestusannetused Eesti Ameerika Fondi vahendusel

Maie Hakk Golubjatnikov – mälestavad: Ylo ja Tiiu Anson Nanny ja Ilo Johanson Henn ja Tiina Liiv

Roland Kõiv – mälestab endine Göttingeni Eesti Üliõpilaskond

Tõnis Raamot – mälestab perekond Vaska

Elvire Tootson – mälestab Lauri Vaska

Uno Hagel – mälestab endine Göttingeni Eesti Üliõpilaskond

August Kruus – mälestab Mare Leetma

Roman Ubakivi – mälestavad Inge ja Oskar Lukk

Herbert Lääne – mälestavad Asta ja Elam Pitkjaan

Tänuga kviteerib Estonian American Fund, Inc.

P.O. Box 13266 Silver Spring MD 20911-3266

"Ja ma nägin uut taevast ja uut maad; sest esimene taevast ja esimene maa olid kadunud ja merd ei olnud enam. Ja ma nägin püha linna, uut Jeruusalemma..."

Ilm. 21, 1-2.